

Gehechtheid als sleutel tot ontwikkeling

Vaak ligt de focus bij autisme of een andere diagnose op het gedrag: het is onhandelbaar, vreemd of ongepast. We oordelen, labelen en proberen het gedrag te veranderen. Wat als we autisme niet langer benaderen als een eindpunt of een vaststaande diagnose, maar als een ontwikkelingsproces? Een proces waarin groei wel mogelijk is?

Vanuit de Loekemeijermethode ontstaat er ruimte om op een andere manier te gaan kijken naar gedrag. Er wordt nog te weinig gekeken naar een fundamentele basis: de emotionele en sociale gehechtheid. Dat is opvallend, want wanneer we autisme wel vanuit gehechtheid benaderen, verandert er iets wezenlijks. Gedrag wordt begrepen als een gevoel van onveiligheid en de behoefte aan verbinding en hechting aan de eerste gehechtheidspersoon.

Achter gedrag schuilt altijd een betekenis. Wat op het eerste gezicht 'te jong' of 'niet passend' lijkt te zijn bij de kalenderleeftijd, past bij een lage gehechtheidsfase waarin een kind, jongere of jongvolwassene zich bevindt. Vanuit daar kunnen we heel precies gaan aansluiten en daadwerkelijk ontwikkeling mogelijk maken.

Kijken vanuit de gehechtheidsbril

We duiken in het gehechtheidsverhaal van Cas uit het boek *Loekemeijermethode Verbindend Hechten*.

Zijn moeder vertelt:

'Na de zomervakantie is Cas gestart op het voortgezet onderwijs met kleine klassen. Dit ging niet goed. Hij raakte in paniek en voelde zich zo onveilig dat hij zich letterlijk aan mij vastklampte. We probeerden halve dagen en ik ging mee, ook al wilde de school dat eigenlijk niet. Achteraf ben ik daar blij om: door dichtbij te blijven, voelde Cas zich veilig en werd een schooltrauma voorkomen. Toch werd hij door de school naar huis gestuurd, omdat docenten aangaven dat ze zijn gedrag in de klas niet aankonden.'

Wanneer we naar Cas kijken vanuit emotionele en sociale gehechtheid, zien we dat zijn gedragingen passen bij Ontwikkelingsfase 3. In deze gehechtheidsfase is iemand eenkennig; hij of zij ervaart hechtingsdrang en verlatingsangst en ervaart angst voor vreemden. Als er naar Cas vanuit de gehechtheidsbril zou worden gekeken, dan zou zijn school begrijpen dat Cas:

- intense verlatingsangst heeft en nog niet zonder zijn moeder kan;
- eerst positieve scheidingservaring moet opdoen om even zonder moeder te kunnen;
- zich hevig onveilig voelt in sociale situaties;
- overweldigd wordt door alle prikkels;
- overvraagd wordt;
- wil leren, maar aan het overleven is;
- zijn gedrag niet onhandelbaar is, maar een andere benadering nodig heeft.

Cas liet zijn onveiligheid op een zichtbare manier zien. Hij klampte zich vast en toonde zijn stressreactie. Dit zijn signalen van een zenuwstelsel in overleving wat als probleemgedrag wordt gezien. Een ander kind kan zich terugtrekken of past zich volledig aan. Er lijkt niets aan de hand, terwijl er van binnen juist veel angst en onveiligheid is. Dit wordt vaak gemist. Daarom is het belangrijk om verder te kijken naar de innerlijke beleving van het kind.

Emotionele en sociale veiligheid als basis voor ontwikkeling

Waar anderen vaak uitgaan van cognitieve veiligheid zoals het aanleren van cognitieve trucjes en vaardigheden, gaat de Loekemeijermethode uit van emotionele en sociale veiligheid. Als een kind zich niet veilig voelt, gaat het camoufleren. Als het zich wel veilig genoeg voelt, komt de nieuwsgierigheid terug, durft het te gaan ontdekken. Niet omdat het moet, maar omdat hij er klaar voor is om te ontwikkelen. Dat betekent vertragen. Geen lijstjes afvinken, niet trekken of duwen, maar aansluiten met echte aandacht en verbinding. De vinkjes komen later, wanneer iemand daaraan toe is.

De moeder van Cas vertelt verder:

'Later startte Cas op een andere school. Letterlijk stoep-tegel voor stoep-tegel kon hij uiteindelijk zelf naar de klas gaan en vanuit het raam zwaaien. Zijn docente sloot volledig bij hem aan. Er werd geen druk gezet op het opdoen van positieve scheidingservaringen. Ze dwong hem nergens toe, verwachtte niet dat hij schooltaken deed en gebruikte zijn specifieke interesses om vertrouwen op te bouwen en zich veilig te voelen in de klas. Ze zag hem en begreep zijn gedrag. Op een gegeven moment zei Cas: 'Ik ga alvast naar binnen, ik zie je over een paar uur,' en rende naar de klas. Iets wat een halfjaar eerder ondenkbaar was. Nu gaat hij zelfstandig naar school en heeft hij weer ruimte om te leren.'

Het grootste trauma is het zich niet gehoord, begrepen en gezien voelen. Vaak is een kind al jarenlang aan het overleven wat zich uit door bijvoorbeeld terugtrekken, agressie, dwang, angsten, automutilatie of suïcidedachten en een gehechtheids-, school- en hulpverlenerstrauma.

Tijd om het idee van loslaten opnieuw te bekijken

Laat je kind met autisme of in een lage gehechtheidsfase nog niet los, dit leidt tot meer onveiligheid en terugval.

Ouders voelen vaak intuïtief aan wat hun kind nodig heeft en of het al losgelaten kan worden. Positieve scheidingservaringen opdoen en voorkomen dat een kind uitvalt op school, vragen om een omgeving die bereid is anders te kijken en aan te sluiten. Zo ontstaat een veilige cirkel rondom een kind, jongere of jongvolwassene. Dat betekent dat scholen en hulpverleners kijken naar waar iemand staat in zijn gehechtheidsontwikkeling en er ruimte is voor vertragen, verbinding en veiligheid. Overleven wordt dan leven. ◀

Yvonne Loekemeijer is de ontwikkelaar van de Loekemeijermethode. Sinds 2007 doet zij klinisch onderzoek naar autisme en gehechtheid. Zij beschreef haar bevindingen in het Handboek Autismen en Gehechtheid. Dat je met Actieve Nabijheid wel degelijk ontwikkeling mogelijk kan maken, laten de vele ervaringsverhalen in haar boek *Verbindingsvol* Hechten zien.

Kijk achter de QR-code hoe je een exemplaar kunt winnen!

BOEK

SCAN DE QR-CODE en lees meer over de Loekemeijermethode en de missie van Yvonne Loekemeijer. Ook zie je hoe je mee kunt doen aan de **winactie** en hoe je als Balanslid **korting** kunt krijgen op de Loekemeijermethode e-learning. Je kunt ook kijken op balansdigitaal.nl (zoek op: qr code).